

protivna mana zove se tjesnogrudnost — parvificentia — s jedne, a rasipnost s druge strane.

Sva ova djela hrabrosti, ako i jesu lijepa i plementita, kad ih promatraš u redu naravi, dobivaju mnogo na sjaju i vrijednosti, ako se obavljaju iz vrhunaravnih motiva, što ih vjedom spoznajemo, a najviši je od njih sam Bog. U vrhunaravnom pogledu najveće je zlo izgubiti grijehom Boga, najveće dobro. Za to se među najveća djela hrabrosti vrhunaravne ubrajaju ona, kad kršćani podnose muke i boli pa i istu smrt, samo da grijehom ne uvrijede Boga. Vrhunac ovih junačkih djela jest mučeništvo, koje je od tolike cijene pred Bogom, da samo po sebi dostaje za spasenje; a tko junački podnese mučeničku smrt, taj osim vječnog blaženstva dobiva i posebnu nagradu, koju bogoslovci zovu aureolom ili krunom mučeničkom, a daje se kao nagrada za pobjedu nad opakim svijetom, koji je pokušao svim sredstvima, da mučenika odvрати od Boga, da se njemu iznevjeri i da ga izda.

Hrabrost je krjepost, koju u velike cijeni i ovaj opaki svijet. Od ničesa tako ne zaziru bezbožnici kao od sramotne kukavštine. Ali budući da krjeposti nemaju, to se često odijevaju u mane, koje neku vanjsku sličnost sa hrabrošću imaju, da tako bar svijetu oči zamažu i sebe prikažu hrabrima. Ali o tim pokušajima govoriti spada više na satiru, nego li na ozbiljni članak, pa za to od toga odustajem.

Odredbe svete Stolice.

I. Motu Proprio Pape Benedikta XV.

1. Onomu odboru, kojemu je povjerena zadaća, da priredi novo ispravljeno izdanje latinskoga prijevoda (Vulgate) sv. Pisma i koji se zove *Commissio Vulgatae versioni Bibliorum emendandae*, te koji se sav sastoji, kako je poznato, od redovnikâ reda sv. Benedikta, podijelio je novi Papa ovom svojom odredbom izdanom dne 23. studenoga 1914. svoju potvrdu, naslov „Pontificia“ i novi statut od ovih pet članaka.

1. Predsjednika ovoga odbora imenuje Papa na predlog opata-primasa reda Benediktinskoga.

Ovaj odbor je zakonita, samostalna korporacije kao i drugi samostani Benediktinskoga reda.

III. Predsjednik ima nad članovima toga odbora istu vlast, kao što ju ima svaki opat Benediktinski nad monasima svojega samostana, osim što u prelata ostaje tamquam in radice vlast nad svojima.

IV. Odbor izabira sam sebi svoje članove: iz važnog razloga ipak slobodno je primasu ovaj izbor spriječiti.

V. Imovinom, što ju bude odbor imao, upravlja predsjednik uz vijeće od nekolicine članova: račune pak o upravljanju polagat će svake godine Papi. (Sr. Acta Apost. Sedis. 1914. pag. 665. seq.).

2. U Bolonji, gdje je sv. Otac Papa Benedikto XV. bio nadbiskupom, postoji od god. 1360. visoka bogoslovska škola, osim Rimske najstarija u Italiji i nekoč na glasu kao i Pariška Sorbona. Tu je školu papa Leon XII. 1824. god. obnovio, a nadbiskup Bolonjski je glava toga zavoda pod imenom arhikancelara. Ovomu zavodu podjeljuje sada Papa Benedikto XV. Motu-Proprio *Sacrae theologiae* od 3. prosinca 1914. novu povlasticu, naime, da može arhikancelar i profesorski zbor prema ustanovama kongregacije Studiorum, napose u smislu dekreta *Doctoris Angelici* od 29. lipnja 1914., podjeljivati doktorat bogoslovlja ne samo onima, koji u istoj školi svoje nauke propisno dovršili budu, i onima, koji iz susjednih biskupija to učilište polaze, već i svim onima, koji ne trebaju, u smislu posebne povlastice pomenute kongregacije, za postignuće akademskih stepena i doktorata u drugoj visokoj školi propisane ispite polagati. (Sr. Acta Apost. Sedis. 1914. pag. 689. seq.).

3. U Rimu osim mnogobrojnih znanstvenih zavoda postoji *Academia Sancti Thomae Aquinatis* sa zadacim, da propagira nauku sv. Tome. Ovu je akademiju Papa Leon XIII. god. 1879, utemeljio, materijalno opskrbio, dobročinstvima i povlasticama odlikovao, napose tom povlasticom, da smije podjeljivati doktorat svojim slušateljima, koji dovrše filozofijske nauke i kroz dvije godine s uspjehom polaze predavanja na toj akademiji, i napokon god. 1895. svečano potvrdio statuta istoga zavoda. Papa Pijo X. potvrdio je 1904. sve uredbe svoga predšastnika. Sadašnji Papa Benedikto XV. svojim Motu Proprio *Non multo post* od 31. prosinca god. 1914. izdao je nekoje nove propise, kakove sve nauke moraju pitomci ove

akademije slušati, kakove disputacije voditi, kakove ispite polagati, da postignu doktorat, ili da postanu članovi akademije. Odredio je nadalje, da na čelu ovom zavodu stoje tri kardinala, a od ove trojice prvi je predsjednik kongregacije *Studiorum*. Napokon da se od dohodaka zavoda jedan dio ima upotrebiti za nagrade. (Sr. Acta Apost. Sedis. 1915. pag. 5. seq.).

II. Kongregacija *Rituum* dekretom od 25. ožujka 1914. proglasila je novo Vatikansko izdanje rimskoga brevijara tipičnim, te odredila, da se sva ostala izdanja imadu s ovim tipičnim izdanjem slagati, i da će ovo tipično izdanje u buduće sasvim nepromjenjeno ostati sve dotle, dok ne bude sv. Stolica odredila, da se djelo dovršiti imade, kad bude prama najboljim kodeksima i drevnim spomenicima sve gotovo, za koji se posao zahtjeva dulje vrijeme, naime dok bude tekst sv. Pisma ispravljen, historijske lekcije ispravljene, hymni pregledani i dok ne budu homilije i govori svetih Otaca uređeni po najtočnijoj redakciji. (Sr. Acta Apost. Sedis. 1914. pag. 672.).

III. Kongregacija *Studiorum* izdala je po nalogu sv. Oca Pape Benedikta XV. u gore pomenutom Motu Proprio od 31. prosinca 1914. za rimsku akademiju Sv. Tome Akvinskoga ova

Statuta:

I. Romana S. Thomae Aquinatis Academia eo spectat, ut Angelici Doctoris philosophiam illustret, defendat ac tueatur. Sermone utitur latino. Praesident ei tres S. R. E. Cardinales; quorum Cardinalis Praefectus *pro tempore* sacri consilii studiis regundis prior loco est: adsunt a secretis seu a commentariis adiutor unus cum duobus subadiuvis; quibus munus mandatur in triennium, mandatumque iterari licebit. Coplectitur Academia magistros, sodales et alumnos; alumnis autem conferre lauream, eosque doctores renuntiatos sodalibus adgregare potest.

II. Magistri minimum semel in unaquaque anni academici hebdomade S. Thomae libros de rebus philosophicis praelegant, praesertim utrosque Commentarios in Aristotelem et in Boethium: disputationes alumnorum, quae et ipsae hebdomadales in altera anni scholastici parte debent esse, moderentur: et una cum sodalibus, quid quisque alumnorum in doctrinae experimentis meritis sit, iudicabunt.

III. Alumni adsciscantur spei bonae adolescentes, qui cum in philosophiae studio ordinarium trium annorum spatium

confecerint, sacrae theologiae dent operam *textum* adhibentes ipsam Summam S. Thomae. Iique in stasis disputationibus syllogisticis, quae quidem tum de thesibus, quas sacrum consilium studiis regundis die XXVII. Iulii MCMXIV approbavit, tum de aliis fient, quas quotannis Emmi Praesides, cum magistris Academiae convenientes, praescripserint, vel *defendentium* vel *argumentum* partes agant. Singulis autem mensibus unus e magistris itemque e sodalibus aliquam philosophiae scriptionem recitabunt.

IV. Alumnus qui doctoris lauream in philosophia S. Thomae expetat, ad periculum doctrinae et scripto et voce faciendum de quolibet capite philosophiae, quae vel in speculatione veri vel in moribus versetur, ne admittatur, nisi minimum biennio praelectiones disputationesque frequentaverit, ac duas ex his disputationibus feliciter habuerit.

V. Qui doctoris in philosophia lauream consecutus est, si evadere velit sodalis Academiae adgregatus, praelectionibus et disputationibus interesse alterum biennium pergat, ac publice propugnationem universae Aquinatis philosophiae suscipiat agatque cum laude.

VI. Candidato res successerit satis, si duas tertias partium partes tulerit. Examinatores seu doctrinae iudices, quibus suffragii ius est, sive magistri sive sodales, ab Emmo primo Praeside deligantur; et ii quidem non minus quam tres unquam sint: ac tum ad probandum tum ad improbandum terna singuli habeant puncta, secreto attribuenda. Qui est a commentariis Academiae, itemque duo qui infra eum sunt, nisi examinatorum officio fungantur, suffragium non habent: verumtamen unus eorum candidatis examinandis semper adsit, qui rei exitum annotabit.

VII. Sub finem anni academici, proposito ab Emmis Praesidibus argumento, certamen doctrinae scribendo fiet. Scriptionum ii erunt iudices, quos Academia designaverit. Quod si plures idem mereri videantur, non partitum praemium, sed integrum singuli obtinebunt.

VIII. Certum quoque praemium tum magistris et sodalibus vel pro praelectionibus, quas habuerint, vel pro scriptionibus, quas confecerint, vel prout coetibus adfuerint, tum etiam alumnis pro disputationibus, quas sive defendendo sive arguendo participaverint, tribuetur. Huiusmodi autem praemia, itemque

ceteras omnes impensas quotannis faciendas, Emmi Praesides definient; ii vero qui sunt a commentariis Academiae, Praesidibus postea rationem reddent. (Sr. Acta Apostolica Sedis, 1915. pag. 128. seq.).

Recenzije.

Dr. Doeller: *Compendium Hermeneuticae biblicae. Editio tertia et emendatior. Paderbornae. Schoenningh. 1914.*

Pisac priredio je za početnike u bogoslovlju praktičku hermeneutiku.

Knjigu resi kratkoća, jasnoća te što je posvetio pažnju svim aktualnim pitanjima, koja zasijecaju u hermeneutičko područje.

Spominjući glasovite katoličke exegete dodaje i kratki prijedlog protestantske exegeze.

Posebnu pažnju posvetio je nepogrješivosti biblije.

Svigja mi se, što auctor ne dijeli mišljenje mnogih novijih teologa, koji drže, da se hagiografi spominjući istorijska fakta prilagodili, kako u stvarima prirodnim, mišljenju svoga doba (veritas relativa). Dobro opaža, uz druge jake dokaze, da se ovo mišljenje jedva daje spojiti s nazorima Otaca i naukom starih bogoslova.

Cujmo Jeronima: Una atque eadem credulitas in Moysen refertur et in Deum. . . . Quod autem dico, tale est: credit quispiam in conditorem Deum; non potest credere, nisi prius crediderit, de sanctis eius vera esse quae scripta sunt: Adam a Deo plasmatum, Evam ex costa illius et latere fabricatam, Enoch translatum, Noe naufrago solum orbe servatum: quod primus Abraham de terra sua et cognatione iussus exire, circumcisionem, quam in signum futurae prolis acceperat posteris dereliquit. . . . Ad Regum rat libris veniam, quando in tempore messis obsecrante Samuele, pluviae de coelo et flumina repente manarunt: et David unctus in regem est: et

Nathan et Gad prophetaverunt mysteria; cum Elias igneo raptus est curru, et Elisaeus spiritu duplici mortuus mortuum suscitavit. Haec et cetera de sanctis scripta sunt, nisi quis universa crediderit, in Deum sanctorum credere non valebit: nec adduci ad fidem Veteris Testamenti, nisi quaecumque de patriarchis et prophetis, et aliis insignibus viris narrat historia comprobabit: ut ex fide Legis ad fidem veniat Evangelii et iustitia Dei in eo reveletur ex fide in in fidem (Comm. in epist ad Phil. — Preporučam.

Dr. Franjo Zagoda.

Pözl: *Kurzgefasster Kommentar zum Evangelium des hl. Johannes mit Abschluss der Leidensgeschichte. Graz u. Wien 1915. Styria. III. Auflage.*

Zasluzni, na žalost već blagopokojni pisac, priredio je novo izdanje svojeg komentara.

Dakako da su nastale gdjegdje promjene na temelju novih rezultata.

Pisac drži, da je Gospodin djelovao tri godine, a zabacuje „die sogenannte Einjahrhypothese“.

Dobro primjećuje, da je poželjno, da bibličiste polemizirajući o trajanju javne djelatnosti Gospodinove, a i u drugim pitanjima formalne prirode, izbjegavaju uvrijedljivu dikciju.

Uz stare autore služio se i novim komentarima i monografijama.

Knjigu resi kratkoća, jasnoća i zato je veoma zgodna za školsku porabu.

Knjiga obiluje mnogim zgodnim filološkim, geografskim, istorijskim, arheološkim i patrističkim adnotacijama.